

Att: Utbildningsdepartementet

Uddevalla 2021-06-29

Remissvar avseende U2021/01369 från Riksföreningen för skolsköterskor

Riksföreningen för skolsköterskor har tagit del av remissen angående Bättre möjligheter att nå kunskapskraven U2021/01369

Riksföreningen anser att fler parter med kunskap om elevhälsa borde funnits med under utredningen.

Riksföreningen ställer sig positiva till de flesta förslagen i remissen men önskar framföra några synpunkter.

6.4.3 Följa utvecklingen av utbildningsbakgrund bland kuratorer inom elevhälsan

Riksföreningen anser att krav på legitimation för skolkuratorer ska ställas. Detta för att möjliggöra en hög kvalitet i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Det säkerställer även att kompetensen att fullgöra elevhälsans psykosociala uppdrag finns.

Risken om inte kurator har rätt kompetens är att det i förlängningen kan påverka tillgången till kurator i skolan men även kuratorns status kan påverkas. Riksföreningen ser också en risk att eleverna inte får likvärdiga möjligheter.

6.5 Förslag om utvecklad kompetens för ett aktivt stöd- och elevhälsoarbete

Utredningen har bedömt att elevhälsoperspektivet inte behöver förtydligas i rektorsprogrammet på grund av att utbildningens innehåll utgår från de lagar och regler som gäller för skolan. (s. 460) Riksföreningen anser tvärtom, att elevhälsoperspektivet behöver förtydligas i rektorsutbildningen. I många fall saknar rektor kunskap om elevhälsans arbetssätt och uppdrag och om hälsoperspektivet i stort. Detta kan också vara en bidragande orsak till att elevhälsan inte är involverad i kvalitetsarbetet. Riksföreningen ser det positivt att statsbidraget för specialpedagogik för lärande förlängs. Vår bild är att lärare behöver kompetensutveckling för att bättre kunna möta alla barn och elevers behov och att kunna anpassa undervisningen. Elevhälsoarbete och elevhälsans uppdrag behöver även ingå i lärarutbildningen.

6.5.3 Bättre kunskap om vårdgivaransvaret

Riksföreningen tillstyrker att bättre kunskap om vårdgivaransvaret och stödmaterial behövs. Vi ser att huvudmän kan sakna kunskap om vårdgivaransvaret. Tillsyn från IVO har visat att det finns skolhuvudmän som inte har tillräcklig kunskap om vårdgivaransvaret och inte fattar nödvändiga beslut för att verksamheten ska uppnå lagkrav. Riksföreningens medlemsenkät 2019 pekar i samma riktning. Följden av detta kan vara allvarliga brister som avsaknad av ledningssystem,

systematiskt patientsäkerhetsarbete samt kompetensutveckling för den medicinska elevhälsopersonalen.

6.6.1 Förslag om bättre verktyg för effektiva insatser

Riksföreningen anser att tydlighet kring skolans skyldighet och mandat för särskilt stöd är viktig

7. Tillgång till elevhälsan

7.7.2 En förtydligad reglering av elevhälsans uppdrag

Riksföreningen står helt bakom detta förtydligande.

Riksförenings bild är att skolsköterskor vill arbeta på individ-, grupp- och organisationsnivå och vara delaktiga i samverkan och skolans kvalitetsarbete. Hälsosamtalens syfte och betydelse för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på individ, grupp och organisationsnivå behöver förtydligas. Hälsosamtalen är det viktigaste verktyget som skolsköterskan använder för att tidigt identifiera problem eller symtom hos eleven som kan innebära att de är i behov av särskilt stöd eller andra insatser och de är en grund för insatser på grupp och organisationsnivå. Skolinspektionen har sett att på de skolor som har större tillgång till elevhälsans personal görs det fler förebyggande och främjande insatser. Detta talar för att ökad tillgång till elevhälsopersonal har effekt.

Vi anser det också viktigt att elevhälsopersonalens uppdrag tydliggörs så det blir tydligt för rektor och eller huvudman hur mycket resurser som behöver avsättas för att uppdraget ska kunna fullföljas.

7.7.3 En numerär reglering av en acceptabel lägstanivå för tillgång till elevhälsan

Riksföreningen ser de risker, som utredningen också tar upp, som att den likvärdighet som är syftet att uppnå med förslaget istället minskar eftersom behoven och förutsättningarna ser olika ut.

Riksföreningen bedömer att det är en stor risk att lägstanivån uppfattas som ett tak för bemanningen. Något som kan leda till att resurser inte kommer att skjutas till även om elevernas behov av elevhälsan är större. Det är av stor vikt att det blir tydligt att tillgången till elevhälsa innebär en acceptabel lägstanivå och inte uppfattas som en lagom nivå.

Riksföreningen anser att en beräkningsmodell för tillgång till elevhälsa är en förutsättning för likvärdig elevhälsa och därför bör tas fram. Bemanningen behöver vara anpassad till faktorer som skolans socioekonomiska sammansättning och antal nyanlända elever men även till antal skolor skolsköterskan arbetar på, antal rektorer att samarbeta med samt antal elevhälsoteam att närvarar i. Riksföreningen ser även en risk att skolsköterskans tid inte kommer att räcka till med en numerärt angivet elevantal på 430 elever per heltidsarbetande skolsköterska med de uppdrag som redan ingår i skolsköterskans basuppdrag. Det finns en risk för nedprioritering av skolsköterskans hälsofrämjande och förebyggande arbete på grupp- och organisationsnivå då skolsköterskor har lagstadgade uppgifter att utföra vilka inte kan prioriteras bort.

Idag arbetar skolsköterskor förebyggande och främjande främst på individnivå genom de hälsosamtal och hälsobesök som ingår i basprogrammet. Resultaten från hälsosamtal och hälsoenkäter kan lyftas från individ-grupp- och organisationsnivå och analyseras för att ligga till grund för de förebyggande insatserna. Skolsköterskan har hög kompetens inom områden som elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund, livsstilsrelaterad hälsa samt sex-och samlevnad med mera och skolsköterskans medverkan är därför viktig.

Utifrån det omfattande uppdrag skolsköterska redan har anser vi att tiden till hälsofrämjande och

förebyggande arbetet på grupp- och organisationsnivå inte kommer att räcka till med den föreslagna lägsta nivån.

7.6 Förslag om obligatorisk redovisning av tillgång till personal inom elevhälsan

Riksföreningen anser att en obligatorisk redovisning av tillgång till elevhälsa är av största vikt för att få fram ett realistiskt underlag för att kunna ange en numerär lägstanivå.

8. Riksföreningen står bakom utredningens förslag angående grund- och gymnasiesärskolan.

Riksföreningen står bakom och ser positivt på utredningens förslag angående de nya benämningarna på målgruppen och skolformerna.

Riksföreningen är även positiv till förslaget att utforma kompetensutveckling för elevassistenter:

Susann Magnusson
Ordförande
Riksföreningen för skolsköterskor

Carina Strömqvist
Ledamot
Riksföreningen för skolsköterskor

Åsaa Råhlén
Ledamot
Riksföreningen för skolsköterskor

Maria Göransdotter Hammar
Ledamot
Riksföreningen för skolsköterskor